

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

תוכן

- א. האי מאן דקביל עיסקא מן חבריה ופסיד טרח ומלייה ולא אודעיה לא מצי אמר ליה דרי מהיאך פסידא בהדאי משום דאמר ליה להכי טרחת למליותיה כי היכי דלא ליקרו לך מפסיד עיסקי.....2
- ב. הני בי תרי דעבדי עיסקא בהדי הדדי ורווח ... אמר ליה אידך גרווח טפי דינא הוא דמעכב ... רווחא לקרנא .. עיסקא להדדי משועבד ... מזלא דבי תרי עדיף.....2
- ג. המקבל שדה מחבירו ולא רצה לנכש ... אין שומעין לו ... אי אמר ליה לבתר הכי כריבנא לה ... דאמר ליה בזרא דנפל נפל.....4
- ד. המקבל שדה מחבירו ולא עשתה אם יש בה כדי להעמיד כרי חייב למפל בה ... סאתים שאמרו חוץ מן ההוצאה.....5
- ה. פריצי זיתים וענבים ... מטהרין וכמה ... ארבעת קבין לקורה.....6
- ו. עלו באילן שכוחו רע טמא ... כל שאין בעיקרו לחוק רובע ... סוכה ... כל שנחבאת בחזיונה.....7
- ז. המהלך בבית הפרס על גבי אבנים שיכול להסיט על האדם ... שכוחו רע ... כל שרוכבו וארכבותיו נוקשות ... בהמה שכוחה רע ... כל שרוכבה מטילה גללים.....8
- ח. הנושא משאוי על כתיפו והגיע זמן תפלה פחות מארבעה קבין מפשילין לאחוריו ומתפלל ארבעה קבין מניה על גבי קרקע ומתפלל.....9
- ט. נושא משאוי על ראשו ותפילין בראשו אם היו תפילין רוצצות אסור ואם לאו מותר ... במשאוי של ארבעת קבין ... המוציא זבל על ראשו ותפילין בראשו הרי זה לא יסלקם לצדדין ולא יקשרם במתניו ... אפילו מטפחת שלהן אסור להניח על הראש שיש בו תפילין
- 10
- י. הרוח שפיזרה את העומרין אומדים אותה כמה לקט ראויה לעשות ונותן לעניים ... כדי נפילה ... ארבעת קבין לכור ... תבעי לך למפולת יד או למפולת שוורים תיקו.....12
- יא. המקבל שדה מחבירו ואכלה חגב או נשדפה אם מכת מדינה היא מנכה לו מן חכורו אם אינה מכת מדינה אין מנכה לו מן חכורו ... כגון דאישדוף רובא דבאגא.....13

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

דף קה.

**א. האי מאן דקביל עיסקא מן חבריה ופסיד טרח ומלייה ולא
אודעיה לא מצי אמר ליה דרי מהיאך פסידא בהדאי
משום דאמר ליה להכי טרחת למליותיה כי היכי דלא
ליקרו לך מפסיד עיסקי**

הריוח וההפסד¹ של העיסקא מתחשבים בסוף העיסקא, שאם היה ריוח בתחילת העיסקא ואח"כ היה הפסד או להיפך מחשבים הריוח כנגד ההפסד, ומה שנשאר ריוח יותר על ההפסד חולקין, וכן להיפך. ואין מחשבין ריוח והפסד של שתי עיסקות, אלא אם היה באחד הפסד ובאחד ריוח מחלקין כל עיסקא כפי שיצא², כמו שהתבאר לעיל דף קד: אלא אם כן התנו באופן אחר, שהכל לפי תנאם³.

**ב. הני בי תרי דעבדי עיסקא בהדי הדדי ורווח ... אמר ליה
איך נרווח טפי דינא הוא דמענב ... רווחא לקרנא ..
עיסקא להדדי משועבד ... מזלא דבי תרי עדיף**

¹ שו"ע ונו"כ יו"ד קעז לד

² כתב המ"ז (שם) שאין נ"מ בזה אלא כשחלקו של המתעסק בהפסד אינו שווה לחלקו בריוח, אבל אם שניהם למחצית שכר ומחצית הפסד אין נ"מ בזה למעשה.

³ כתב הרמ"א (שם) אפילו באמצע העיסקא, כגון שהיה הפסד ואמר המתעסק איני רוצה לעסוק עוד אא"כ תסכים שהריוח מכאן ואילך לא יכסה את ההפסד. ודוקא המתעסק יכול לעשות כן, שהרי אם ירצה יכול לחזור בו כמ"ש לעיל (סעיף ג), אבל הנותן אינו יכול לשנות תנאי העיסקא באמצע בלי הסכמת המתעסק.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

המקבל עסקא⁴, אפילו לזמן קצוב, יכול לחזור בו⁵ כל אימת שירצה, וי"א⁶ שאם חוזר בו אין לו בריוח כלום, ואפילו חלקו בריוח, דרווחא לקרנא משתעבד עד סוף הזמן, וכל שלא השלים פעולתו אינו נוטל כלום, וי"א⁷ שנוטל חלקו.

אבל הנותן אינו יכול לחזור תוך הזמן שקבעו⁸, ואפילו לא קבעו זמן אלא שנתן לו לעסק מסוים, אינו יכול לחזור כל שלא נגמר עסק זה⁹. ואם גם המתעסק נתן מעות, אינו יכול לחזור, שמעותיו משועבדים לעסקא, וכן אם גם הנותן מתעסק אינו יכול לחזור ששניהם משועבדים זה לזה, וכדין שותפים¹⁰.

⁴ שו"ע ונו"כ קעו ג

⁵ כדין פועל שיכול לחזור אפילו בחצי היום (כתב החזו"א (ב"ק סימן כא ס"ק כו) שמקבל עסקא, אף על פי שקיבלו בקבלנות, יש לו דין פועל ולא קבלן, ויכול לחזור בו, עי' בדבריו שם, וצ"ע), ומשמע שאפילו תרעומת אין לו עליו, ונראה שגם בנתן לו מעות לקנות ולא קנה שיש לו עליו תרעומת אינו אלא מפני שלא הודיעו שחוזר, וסמך עליו, אבל אם הודיעו שחוזר, לא גרע ממקבל שרוצה לחזור באמצע העסקא שיכול לחזור כדין פועל, ופשוט שצריך מיד להחזיר כל המעות או הסחורה שבידו, ואפילו חלק המלוה אינו יכול לעכב. ובהלואות על צד היתר עסקא, עי' בספר ברית יהודה (פרק לח סעיף טו) שהבאתי מדברי האחרונים אם יכול המקבל לחזור באמצע הזמן (עיין שם בהערה לו), ועי' פת"ש (כאן ס"ק כז) מ"ש בשם התומים והגה"מ ובמשפט שלום ובדברי גאונים ובערוך השלחן, שוב ראיתי בנחל יצחק (סימן עד אות א) שהאריך בהלכה זו, עיין שם, ועי' שו"ת חלקת יעקב (ח"ג סימן רא).

⁶ בקצה"ח (סק"ח) הביא מדברי הש"מ (בפ' המקבל), ולמד כן מדבריו

⁷ בנה"מ (ס"ק מא) כתב שאי אפשר לומר כן, שהרי פועל החוזר בו צריך בעה"ב לשלם לו שכירותו עד הזמן שחזר בו, ומה שאמרו רווחא לקרנא משתעבד היינו כשממשיך להתעסק וחוששין שמא יהיה הפסד, אבל כשמפסיק מלהתעסק ודאי שלא יהיה הפסד, והש"מ איירי בשני מתעסקים שאחד רוצה לחזור והשני ממשיך להתעסק, וחושש שמא יהיה אצלו הפסד, עיין שם

⁸ שו"ע ונו"כ שם שהרי הנותן אין דינו כפועל אלא כשותף, ומ"מ נראה שכל שלא עשו קנין המועיל בשותפות, יכול גם הנותן לחזור, כשם ששותפים בלא קנין יכולים לחזור, ונראה שאפילו לדעת המרדכי ששותפות נקנה בדיבור בעלמא, כמ"ש שם, שאני גבי שותפים שיש סברא דצייתי אהדדי, אבל בעסקא נראה דלא שייך סברא זו. פתחי חושן חלק ז פרק ט הערה ז

⁹ שו"ע ונו"כ קעו סעיף כב, כגון סחורה שיש זמן ידוע למכירתה (וכתב במשפ"ש דה"ה אם יש מקום ידוע שמוכרים בטוב הוי כזמן ידוע), שזה כמי שקבעו זמן, וכתב בכנה"ג שאם נתן לחתנו מעות בעסקא ונפרד הזוג, יכול לחזור, דזה הוי ככלה הזמן

¹⁰ בד"ג (כלל עט סימן יג) בשם שו"ת בית יהודה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

הנותן מעות בעיסקא לשנים שיתעסקו למחצית שכר, אין אחד מהם יכול לחזור בו¹¹, אבל אם באו שניהם לחזור יכולים לחזור¹².

אם רוצה אחד מהם¹³ לחלוק בתוך הזמן שיתעסק כל אחד בחצי העיסקא ואפילו רוצה לקבל אחריות שאם יהיה הפסד אצל חבירו ימלאנו מהריוח שלו, אין שומעין לו, דמזלא דבי תרי עדיף¹⁴, ואפילו אינו רוצה לחלוק הקרן אלא להוציא הריוח שלו באמצע הזמן אין שומעין לו. דרווחא לקרנא משתעבד, כלומר שהריוח צריך להשאר בעיסקא עד סוף הזמן¹⁵.

גם חלוקת הריוח אינו אלא בסוף העיסקא¹⁶, אלא אם כן התנו לחלוק באמצע.

**ג. המקבל שדה מחבירו ולא רצה לנכש ... אין שומעין לו
... אי אמר ליה לבתר הכי כריכנא לה ... דאמר ליה**

בזרא דנפל נפל

¹¹ סמ"ע סימן קעו (ס"ק נח), שאין לאחד מהם דין עבד ופועל שיוכל לחזור, ונשתעבדו שניהם לעסוק ביחד עד כלות הזמן, ולכאורה משמע שאם השני מתרצה יכול האחד לחזור, ובשו"ת מהרי"ל דיסקין (פסקים אות צה) תמה שלכאורה גם הנותן יכול לעכב משום מזלא דבי תרי עדיף, ונראה כונתו שגם אם יסכים האחד לחזרתו של השני יוכל הנותן לתבוע החזרת העיסקא, שלא נתן אלא ע"ד מזלא דבי תרי.

¹² הרי שניהם עבדים ופועלים לגבי בעה"ב הנותן.

¹³ שו"ע יו"ד קעז לה

¹⁴ והקשה החו"א (ב"ק סימן כא ס"ק כה) שאם מקבל אחריות הפסד של השני, א"כ שוב הוי מזלא דבי תרי דכל הפסד אצל אחד יהיה הפסד גם אצל השני, ותירץ שאם שניהם יפסידו או שניהם ירויחו יעמוד כל אחד בשלו, ונמצא שריוח של כל אחד תלוי במזלו שלו ושוב אין כאן מזלא דבי תרי, אלא שלפ"ז אם התנו שבכל אופן יחלקו בריוח והפסד של שניהם, שפיר יכול לחלוק, וכתב החו"א שאין לומר כן, דמזלא דבי תרי פירושו ששניהם בסיבה אחת, וכל עסק יש לו סיבה לעצמו. עוד כתב החו"א שאם אחד מהם לא התעסק והיה הפסד, ה"ז כפועל בדבר האבוד שצריך להשלים הפסד, ואפילו לפי רש"י שאינו משלם מכיסו, יכול לנכות מהריוח שקיבל, ובפירוש שני כתב החו"א דכאן חייב אפילו מכיסו, עיין שם.

¹⁵ וכתב החו"א שאינו יכול לומר שסתם מתעסק ע"ד ליטול ריוח מעט מעט לצורך פרנסתו, עיין שם

¹⁶ שאין הנותן יכול לתבוע ריוח באמצע הזמן, וגם המתעסק אינו רשאי להוציא הריוח, דרווחא לקרנא משתעבד, ואפילו לדעת הנה"מ שהבאתי לעיל דלא אמרינן רווחא לקרנא משתעבד אלא בשנים שקיבלו עיסקא, נראה שאם הוא ממשיך להתעסק, יכול הנותן לעכב שמא יהיה אח"כ הפסד ולא יוכל לגבות, ועיי ברית יהודה (פרק לח סעיף לג ובהערות שם ובפעמוני זהב (סימן קעו סעיף טו) כתב שמנהג פשוט בכל ערי המערב שאוכלים מן העיסקא, ואין ב"ד מקבלים מענת רווחא לקרנא משתעבד, עיין שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

כבר התבאר לעיל דף קג: שהמקבל שדה¹⁷ אם נהגו לנכש ולא לחרוש והמקבל אינו רוצה לנכש, אפילו אם יאמר שרוצה לחרוש אחר הקציר כדי לעקור העשבים אין שומעין לו, שבעל הקרקע יכול לומר¹⁸ ניכוש עדיפא לי שעוקר העשבים הרעים עם שרשם והוא טוב לי יותר ואיני חושש לשמא יגדלו אחרים אחר הניכוש. ועוד יכול לומר שזרע העשבים הרעים שיפול מהן לארץ יצמחו אח"כ ולא יועיל להם החרישה הבאה אח"כ שתשאר שם, לכך רוצה שינכש כפי המנהג קודם שיהיה בו זרע וישליכו הוצה¹⁹.

ד. המקבל שדה מחבירו ולא עשתה אם יש בה כדי להעמיד כרי חייב לטפל בה ... סאתים שאמרו חוץ מן ההוצאה

המקבל שדה²⁰ מחבירו וזרעה ולא עשתה ורוצה להסתלק ממנה מפני רעתה, אם יש בה כדי להוציא ממנה סאתים²¹, יתר על ההוצאה חייב המקבל לטפל בה, שכן דרך לכתוב בשטרות אנא איקום ואזרע כו' ואעמיד כרי לפניך ותטול חלקך כו', הרי שהתחייב נפשו לחרוש ולזרוע בשביל כרי, ושיערו חז"ל שזהו נקרא כרי, כשמותר שני סאין נוסף על ההוצאה, באופן שהשני סאין ישארו לפניו, מיקרי כרי וחייב לטרוח עבורו, אף שמאותן שני סאין צריך ליתן להמקבל חלקו, גם זה קיבל עליו, שהרי כתב לו ותטול חלקך ממנו²². ואפילו לא כתב כמאן דכתב דמי²³, ואם אינה עושה שתי סאים יותר מההוצאה, יכול להסתלק.

¹⁷ שו"ע ונו"כ שכ ד

¹⁸ לבוש שם

¹⁹ סמ"ע שם טז

²⁰ שו"ע ונו"כ שכח א

²¹ הבי"ח ופרישה כתבו דהיינו דוקא לשיעור ידוע כגון ט' קבין, דאין סברא לומר דאפילו לשדה גדולה כן השיעור. והנה מפרש"י במתניתין [ב"מ ק"ה ע"א ד"ה מה קצבה בכרי] ל"מ כן. וכן ראיתי בפסקי רמ"ך בש"מ [שם] שכתב כיון דאיכא סאתים יתר על ההוצאה אפילו לבית כור נמי חייב לטפל בה, כיון שהוא דבר הראוי ליחלק.

²² סמ"ע שם א

²³ והטעם, דכיון דרגילין לכתוב כן, כל המקבל סתם על דעת הנהוג מקבל, והו"ל כתנאי ב"ד דצריך לקיימו על כל פנים. סמ"ע שם ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

במה דברים אמורים בקבלנות שנותן לו דוקא ממה שתוציא הארץ, אבל בהכירות וכל שכן בשכירות אפילו אינה עושה כלום צריך ליתן לו הכירותו כפי תנאו.

בזמננו²⁴ שלא נהגו בשטרי אריסות לכתוב אנא איקום ואיזרע וכו', לכן אם רוצה להפטר מהתקשרותו הרי דינו כפועל שיכול לחזור. אמנם אם רוצה להשאר בהתקשרות, או שהתקשר בקנין ושבועה באופן שאינו יכול לחזור, חייב לקיים מה שנשתעבד הן מעט הן הרבה.

ה. פריצי זיתים וענבים ... מטהרינן ונמה ... ארבעת קבין לקורה

זיתים וענבים²⁵ הקשים שנפרצין ומחליקים ויוצאין מתחת הקורה בשעת הדריכה, ואינם נשברים בבית הברד²⁶, וכן זיתים יבשים וענבים יבשים שפגעה בהן מכה ונתיבשו לפני ההבשלה ונתקשו עד שאינן נאכלין²⁷, אינן מקבלין טומאה²⁸, ועד כמה עד ארבעה קבין לכל כור, היה הנפרץ יתר מזה מקבלין טומאה, ואם כנסן לאוכלין אף על פי שהן פחות מארבעה קבין מקבלין טומאה.

²⁴ בשו"ת חות יאיר (סימן קסח) דן בבעל כרם שהתקשר עם לוי שיעבוד בכרם ולשמרו ויטול חצי הפירות בשכרו והוצאותיו, ובשנה אחת היתה קרירות גדולה ומכת מדינה בכל הכרמים, עד שלא רצה לוי למפל בכרם, באמרו שבדוחק ישיג כדי הוצאותיו, ובעל הכרם טוען שהתחייב בכך בין לטוב ובין לרע, ולאחר שהאריך במ"ש עד כמה חייב למפל, וכן במ"ש בשו"ע (סימן שכח סעיף א) שאם יש בה כדי להוציא סאתיים יתר על ההוצאה חייב למפל בה, כתב שבזמננו לא נהגו בשטרי אריסות לכתוב אנא איקום ואיזרע וכו', ולכן אם רוצה לוי להפטר מהתקשרותו הרי דינו כפועל שיכול לחזור, עיין שם.

²⁵ רמב"ם הלכות טומאת אוכלין פרק א הלכה יב

²⁶ ר"ש מסכת עוקצין פרק ג משנה ו

²⁷ פיה"מ שם

²⁸ אין לפרש דהני חזו לאכילה ע"י הדחק וסברי ב"ה דע"י הדחק לאו אכילה היא וכדפי' בר"פ. דא"כ אמאי נקט זתים וענבים דוקא וליפלגו נמי בשאר פירו'. ונראה דשאר פירות דתחלתן לאכילה קיימי בעינייהו וכשנתקשו ונפסלו מאכילת אדם אף על גב דחזו לבהמה תליא בפלוגתא דפליגי הרמב"ם והראב"ד בפ"ח דטהרות לענין לקבל טומאה אי מהני דחזו לבהמה או לא וכמש"ל פ"ב מ"ו. וכי פליגי ב"ש וב"ה הכא בזתים וענבים דלאו לאכילה קיימי אלא לסחיטה והני לא חזו לסחיטה אפילו חזו השתא לבהמה ב"ש מטמאין כסברת הראב"ד דחזו לבהמה מהני לקבל טומאה. וב"ה סברי הכא מעולם לא היה מיוחד לאדם לאכלן בעינייהו דלסחיטה קיימי וכל שאינו מיוחד לאדם מתחלה לכ"ע לא מהני חזו לבהמה ואפילו לר"ע דאמר ברישא דבוטר אוכל מיוחד לאדם מיהא לא מיקרי כיון דרובא דעלמא לסחיטה עבדי להו. משנה אחרונה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

י"א²⁹ שזיתים קשין שאין מוציאין שמן רק מעט. אינן נחשבין אוכל ואין מקבלין טומאה. ושיעורם שזיתים וענבים קשים שמכניסין בבית הבר מהן. כדי שיעור טעינת הקורה בפעם אחת. ואין מוציאין אלא ד' קבין שמן, כיון שאין דורכין אותן שהרי הם קשין, מרחתן מרובה, ואינם מקבליים טומאה³⁰.

דף קה:

ו. עלו באילן שכוחו רע טמא ... כל שאין בעיקרו לחוק רובע ... סוכה ... כל שנחבאת בחזיונה

הזב והטהור³¹ שעלו באילן שכחו רע והוא האילן שאין בעובי עיקרו כלומר שאין ברוחבו של גזע האילן, מקום כדי לחוק בו חור בגודל רובע הקב³², או שעלו³³ בענף³⁴ שהאוחז בה טומנה בכף ידו³⁵, אפילו אם הוא באילן שכחו יפה, וי"א³⁶ שגם בסוכה שכחה רע והוא שנחבא האדם בה בכל גופו תחת הענפים ודוחק אותה בכל כחו למעלה ותזוז מכתו, או כשאדם נחבא בין השוכות בדוחק שאין ביניהם ריוח אלא בכדי האדם תזוז השוכה ממקומה ע"י רחיקתו אותה³⁷, הרי זה טמא מפני שהן מתנדנדין בהן וכאילו הסיט הזב את הטהור שעמו, אבל אם עלו באילן ובסוכה שכחו יפה, הרי זה טהור.

²⁹ תפארת ישראל [הלכתא גבירתא] מסכת עוקצין פרק ג ו

³⁰ רש"י בסוגייתו וכן בתויו"ט שם ובתפא"י נב.

³¹ רמב"ם הלכות מטמאי משכב ומושב פרק ח הלכה ז

³² הקשה החזון איש בליקוטים לבבא מציעא כ איך נתנו חכמים שיעור קבוע לכל אדם ולכל אילן הרי יש אילן חזק יותר ויש אדם כבד פחות ותירץ, שאם אין שיעור בית רובע, אפילו אם יאמר ברי לי שלא התנענע העץ גזרו חכמים שיהיה טמא, אבל ביותר מהשיעור תלוי אם האילן התנועע או לא.

³³ וסוכה זהו ענף אילן לשון שוכה, ויש גורסין במשנה בשוכה בש"יין מלשון שוכת עצים בשופמים [ט'].

³⁴ רא"ש מסכת זבים פרק ג משנה א בביאור סוכה

³⁵ רש"י כאן ור"ב שם

³⁶ ערוך השולחן העתיד הלכות משכב ומושב סימן קיז ו בדעת הרמב"ם

³⁷ רש"י במשנה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

ז. המהלך בבית הפרס על גבי אבנים שיכול להסיט על האדם ... שנוחו רע ... כל שרוכבו וארכבותיו נוקשות ... בהמה שנוחה רע ... כל שרוכבה מטילה גללים

שדה שיש³⁸ בה ספק טומאת מת, שהיא אב הטומאה מדברי סופרים. לדוגמא: שדה שנחרש בה קבר, הרי זו "בית הפרס", ועפרה מטמא במגע ובמשא, לפי שחוששים שמא גררה עמה המחרשה עצם כשעורה מעצמות המת; ונקראת "בית הפרס" על שם התפשטות הטומאה על כל השדה, מלשון פורס מפה, ויש מפרשים: על שם שנפרסו (נשברו) העצמות, שעל ידי ההרישה נשברו ונתפזרו עצמות מהקבר.

בית הפרס³⁹ מטמא במגע ובמשא, וכן בהיסט דהיינו משא וזהו עיקר טעם הטומאה למהלך שם, שמא הסיט ברגליו עצם כשעורה. ולכן אם היה מונח בשדה אבן כבד והלך עליו טהור, דוודאי לא הסיט את העצם בהילוכו. אבל הלך על דבר רפוי טמא דוודאי הסיט.

לפיכך המהלך בבית הפרס⁴⁰ על גבי אבנים שאין מתנדנדין תחת רגלי אדם בשעה שמהלך עליהן, או שנכנס לה והוא רוכב על גבי אדם ובהמה שכתן יפה, הרי זה טהור.

אבל אם הלך על גבי אבנים שמזדעזעין בשעת הילוך, אף על פי שנשמר ולא נתנדנד ה"ז טמא כמי שהלך על העפר עצמו, וכן אם הלך על גבי אדם⁴¹

³⁸ ערוך השולחן העתיד הלכות טומאת מת סימן כב סעיף א

³⁹ ערוך השולחן העתיד שם כב

⁴⁰ רמב"ם הלכות טומאת מת פרק י הלכה יא

⁴¹ דע שרבותינו בעלי התוס' בב"מ שם הקשו, וז"ל: למה באדם שכתו יפה טהור הלא יטמא תחתון לעליון, ועוד דטומאה בחיבורים הוא וטמא טומאת שבעה, וז"ל כגון שתחתון עכו"ם שאינו מקבל טומאה, וטהור העליון מטומאה דאורייתא. אי נמי אפילו התחתון ישראל וכגון שלבשו הרבה בגדים דטומאה בחיבורין אין מטמא אלא אדם אחד או בגד אחד וכו', עכ"ל. ולא אבין דברי רבותינו במה שכתבו דטהור מטומאה דאורייתא, וכוונתם דאלו טומאה דרבנן הרי נטמא ממנו שגזרו עליהם שיהו כזבין לכל דבריהם, אבל תמיהני דאטו טומאת בית הפרס היא טומאה דאורייתא, הלא הוא רק גזירת חכמים מטעם קנסא שחרשו בשדה שיש בה קבר, ולא נשמרו לבלי לחרוש על מקום הקבר, וצ"ע. ואלולי דברי רבותינו הטעם פשוט, דזהו באמת

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

שכחו רע עד שתהיינה ארכובותיו נוקשות זו לזו, ושוקיו מרעידות כשהוא נושא, או על גבי בהמה שכחה רע עד שתטיל גללים בשעת רכיבה, ה"ז טמא וכאילו הלך ברגליו.

ח. הנושא משאוי על כתיפו והגיע זמן תפלה פחות מארבעה קבין מפשילין לאחוריו ומתפלל ארבעה קבין מניח על גבי קרקע ומתפלל

הנושא משאוי⁴² על כתיפו והגיע זמן תפלה, אם המשוי קטן ופחות מד' קבין⁴³ מפשילו לאחוריו⁴⁴ ומתפלל. ולא יאחזנו בידו על כתיפו⁴⁵. כדי שלא יהיה טרוד בתפילתו באחיזת המשאוי בידו, וגם שאין ראוי לעמוד כן בפני מלך בשר ודם וכל שכן שלא בפני מלך מלכי המלכים.

וזהו כשמתירא⁴⁶ להניחה על הקרקע מפני חשש גניבה או שמוכרח להתפלל דרך הילוכו שאז התיירו לו בפחות מארבע קבין להפשילו לאחוריו אבל כשביכולתו להניח על הקרקע או באיזה מקום ויכול להתפלל מעומד בלא המשא, מחויב⁴⁷ לעשות כן גם בפחות מארבע קבין.

מקלות בית הפרס שלא חששו לטומאת התחתון כמו הרבה קולות שהקילו בב"ת הפרס כמו שכתבנו בריש סי' זה, וכן מבואר מסתימת לשון הרמב"ם ז"ל. ערוך השולחן העתיד שם כב

⁴² שו"ע ונו"כ או"ח צו ה

⁴³ לדעת הגר"ח נאה שיעור ארבע קבין הוא מידת משקל של 5.5 ק"ג, ולדעת החזו"א הוא מידת נפח של 9.6 ליטר.

⁴⁴ בטור כתב שבמשאוי של פחות מארבע קבין מתפלל ועודנו עליו. וביאר הבית יוסף שלדבריו מפשילין לאחוריו לאו דווקא אלא כוונתו שאין צריך להניח על גבי הקרקע ויכול להתפלל בעוד המשא עליו.

אך מלשון השולחן ערוך שכתב 'מפשילו לאחוריו' משמע שהותר להתפלל רק כשמפשילין לאחוריו אך לא בעוד המשא עליו

⁴⁵ שו"ע הרב שם ה

⁴⁶ ערוך השולחן

⁴⁷ מדברי הט"ז סימן צו סק"ב. מוכח שמותר להתפלל בעוד המשא מופשל לאחוריו גם כשאינו חושש מגנבים, שכן הט"ז שם הוכיח שההלכה היא כהשיטות הסוברות שאסור לאחוז בשעת התפילה שום חפץ ולא רק תפילין ומעות, מכך שאמרו שמשאוי פחות מארבע קבין מפשילו לאחוריו, והרי שאף בדבר שאין חשש שישבר או ינזק אין להתזיקו בידו בשעת התפילה, ורק כשמפשילו לאחוריו הותר לו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

לפיכך הנושא נשק ואין באפשרותו להשאירו מחוץ לביהכ"נ⁴⁸, וכן בעת חירום, יוכל ליכנס לביהכ"נ ואף להתפלל עמם⁴⁹, אולם אם יכול יניחנו לצידו ולא יאחזנו בידיו או על כתיפיו, אך אם חושש להניחו, ישתדל שיהיה מכוסה בבגדיו או בטליתו.

אם המשא גדול מד' קבין מכיון שאם הם עליו מבטלים כונתו מחמת כובד המשא, לכן חייב להניחם על גבי קרקע בכל מקרה, ומתפלל.

יש שכתב⁵⁰, כי אם אדם שכח והתחיל להתפלל כשמשאוי של ארבע קבין עליו, אם על ידי זה מתבטלת כוונתו, כשיסיים את הברכה שאוחז בה יוריד את המשא ממנו, וכדין כל הדברים⁵¹ שמבטלים את הכוונה שיסיר ממנו את הטרדה בסיום הברכה.

אמנם אם אין זה מבטל אותו מלכוון, בדיעבד היה נראה שלא יפסיק מתפילתו וישאירו עליו. ומכל מקום משמע שלא חילקו חכמים בתקנתם וגם כאשר אין זה מטרידו מתפילתו יניחם על גבי קרקע.

ואם מתיירא להניח על גבי קרקע מפני הגנבים והוא נטרד מזה מלכוון כראוי, יפשילן לאחוריו אף שהמשא גדול יותר מארבע קבין. שהרי בכהאי גוונא התיירו גם לשבת⁵².

ואם אינו לתפילה אלא לקריאת שמע אף על פי שמשאו על כתפו קורא קריאת שמע, אפילו אם המשא הוא של ד' קבין מותר⁵³. שכיון שבקריאת שמע אין צריך לכוין אלא בפסוק ראשון, ובו הרי יכול לכוון אפילו אם יש משאוי גדול על כתפיו.

**ט. נושא משאוי על ראשו ותפילין בראשו אם היו תפילין
רוצצות אסור ואם לאו מותר ... במשאוי של ארבעת
קבין ... המוציא זבל על ראשו ותפילין בראשו הרי זה
לא יסלקם לצדדין ולא יקשרם במתניו ... אפילו מטפחת
שלהן אסור להניח על הראש שיש בו תפילין**

⁴⁸ שאם יש מחויב להשאירו בחוץ כמבואר באו"ח קנא ו

⁴⁹ שו"ת צי"א ח"י סי' י"ח, שו"ת יחו"ד ח"ה סי' י"ח.

⁵⁰ משנה הלכה בשם אחרונים.

⁵¹ כמבואר במ"ב שם טז

⁵² כמבואר בשו"ע צד ז

⁵³ שו"ע ונו"כ שסג ט ומ"ב שם כ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

הנושא משאוי⁵⁴ על ראשו גם שלא בשעת ק"ש ותפלה⁵⁵, צריך לחלוץ תפילין של ראש עד שיסיר המשאוי ואפילו דבר קל כגון מטפחת אסור להניח על הראש שיש בו תפילין שגנאי הוא כשיש על הראש דבר אחר שאינה מלבוש ואין דרכה להיות על הראש⁵⁶.

ואם יכול לסלק המשאוי לצדדין שלא במקום מותר אולם אם יש בהם משא ד' קבין יש להחמיר⁵⁷. ולהוציא זבל על ראשו אפילו מעט ואפילו לצדדין אסור שבכל אופן יש בזה בזיון לתפילין שעל ראשו אם לא כשמסלק אז התש"ר מעליו שמותר אף שנושא השל יד.

דבר שדרכה להיות על הראש כגון כובע ומצנפת מותר אפילו אם מונח על התפילין ואין בזה בזיון לתפילין כיון שהוא דרך מלבוש, אך אם הכובע גדולה יזהר שכובד הכובע לא יסיר את התפילין ממקום הראוי להן. ומכל מקום אם הוא משאוי כבר ד' קבין והתפילין נדחקות⁵⁸ צריך להסירן.

ואם הוא נושא משאוי על ידו במקום תפילין שמסתמא מכוסין הן ואין גנאי אין צריך לחלוץ אלא אם בשיש בהמשא ארבעה קבין אז מסתמא התפילין נדחקות על ידי זה⁵⁹.

⁵⁴ שו"ע ונו"כ שם מא א

⁵⁵ מ"ב שם א

⁵⁶ ובמקור חיים (להחיות יאיר, סימן מ"ג סעי' ט') שכמו כן יש לימנע מדברים המחייבים נמילת ידים כשמעוטר בתפילין, וכגון נגיעה בכינה ופרעוש, וכן במנעלו ושאר מקומות המכוסים, וכן מי שידיו חייבות נמילה מהנכון שלא יגע בתפילין עד שיטול ידיו. וכל זה ממדת חסידות, אבל מעיקר הדין אין בזה איסור, לכן בעת הצורך יש להקל, וכן בשו"ע (סימן מ"ג סעי' ט') שמותר לרופא או כל אדם ליקח בידו עביט של מי רגלים לבדוק בו החולה אף על פי שתפילין בראשו, אמנם בהמשך דברי השו"ע שם שבעל נפש יחמיר לעצמו.

⁵⁷ מ"ב שם ג מהפמ"ג

⁵⁸ אין פי' שהתפילין זזין ממקומן לגמרי ואין מונחין כדין דבזה פשיטא שאסור ואפי' אם משאן קל אלא ר"ל שמונחין במקומן בדוחק מחמת המשוי שמונח עליהם ומקצר את מקומם והב"ח מיקל בענין זה במצנפת וכובע. מ"ב שם ו

⁵⁹ החיד"א בשו"ת חיים שאל סי' עד אות מז. הביא בשם המהר"ם שיף גיטין נח, א ד"ה גמ' ולא פליגי שהנושא משא בזרועו, מניח את התפילין של יד על ראשו, משום שיש מקום בראש להניח שני תפילין, וכן בשעת מלחמה שנושאים את כלי זינן על זרועם, ומחזיקים ברמחים, יתנו גם כן את התפילין של יד בראשם. וכתב החיד"א שדבריו תמוהים, ושלא ראה זה בדברי הפוסקים, ולכך אין לסמוך על זה עד שימצא ראיה מדברי הראשונים. ובמאסף לכל המחנות הביא שגם המהר"ל בנצח ישראל פרק ז ד"ה ארבעים סאה. כתב כן שבשעת מלחמה שהיו נושאים על זרועותיהם כלי מלחמה, ואם יניחו תפילין על היד יהיה זה גנאי לתפילין שיהיו כלי מלחמה עליהם, לכך שמו התפילין על הראש, וכן הדין כאשר נושא משא על זרועו, נותן של יד בראשו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

ובכל מקרה לא ישא בין אצילי ידיו [כלומר תחת בית השחי במקום התפילין], מפני שהמשא מפריד בין התפילין לבין הלב⁶⁰.

ואם ירצה להוציא זבל על היד אפשר שאפילו אם התפילין הם מכוסים בבגדיו איכא בזה בזיון להתפילין שעליו⁶¹.

**י. הרוח שפיזרה את העומרים אומדים אותה כמה לקט
ראויה לעשות ונותן לעניים ... כדי נפילה ... ארבעת
קבין לנור ... תבעי לך למפולת יד או למפולת שוורים
תיקו**

הרוח שפזרה⁶² את העומרים ונפתח הקשר שלהן ונתערב קציר של בעל השדה עם הלקט, אומדין את השדה כמה לקט היא ראויה לעשות כלומר משערין כמה הדרך ליפול לקט ומשערין בשדה בינונית⁶³, ונותן לעניים מפני שזה אונס⁶⁴, וכמה הוא שיעור זה ארבעה קבין תבואה לכל בית כור שהוא שטח של שבעים וחמש אלף אמה שהוא ריבוע של מאתים ושבעים וארבע אמה⁶⁵.

⁶⁰ משבצ"ז שם א כה"ח ג

⁶¹ מ"ב שם

⁶² רמב"ם הלכות מתנות עניים פרק ד הלכה ה

⁶³ הגר"א בשנו"א פי' דת"ק ס"ל אומדין את השדה לפי מה שהיא אם לחה אם יבשה ורשב"ג פליג וס"ל דלעולם מודדין בשדה בינונית אבל רבנו דפסק כרשב"ג ואעפ"כ העתיק לשון אומדין את השדה ע"כ לא מפרש כן אלא כרש"י בב"מ ק"ה ב' והר"ש דגם ת"ק ס"ל דאומדין בשדה בינונית אלא דרשב"ג בא לומר שא"צ אומד דכבר ידוע האומד ומה שפסק כרשב"ג משום דאמוראי בב"מ ובירו' אולי כוונתי ודלא כמ"ש בפיה"מ ועי' תי"ט ומש"כ הכ"מ צ"ע גם מש"כ רדב"ז משום דקי"ל כרשב"ג במשנתנו רבנו לא ס"ל כלל זה עי' יד מלאכי סי' ש"ז.

⁶⁴ ולכן לא קנסו אותו.

⁶⁵ ובשטח כזה זורעין כור תבואה ולכן נקרא בית כור ושיערו חכמים דבשטח שדה כזה רגיל ליפול לקט ד' קבין תבואה לקט שהוא א' משל"ז ומחצה ממה שגדל עיין חזו"א מעשרות סי' ז' סק"ז וכי הדרך בזמנם הי' ליגדל פי' ז' ומחצה ממה שנזרע כדמוכה בגמרא וע"כ בבית כור זרע גדל רכ"ה סאה וא"כ ד' קבין הוא א' משל"ז ומחצה] ולא חילקו חכמים אם היא שדה לחה שדרך ליפול פחות לקט או שדה יבשה וכן לא חילקו אם זרעו את התבואה במפולת יד או במפולת שוורים וצריך לעשר הבעה"ב לפני שנותן להם כדלקמן הי' ואפשר שכ"ז בזמנם אבל בזמנינו שהקרקע כחושה צריך לשער כמה הדרך היום ליפול לקט משיעור שדה כזו. דרך אמונה שם לא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

**יא. המקבל שדה מחבירו ואכלה חגב או נשדפה אם מנת
מדינה היא מנכה לו מן חכורו אם אינה מנת מדינה אין
מנכה לו מן חכורו ... כגון דאישדוף רובא דבאגא**

כבר התבאר לעיל דף קג: ודרף קד. שהשוכר שדה או כרם לעבדה ולאכול פירותיה⁶⁶, ונותן לבעלים שכר קצוב במעות או בפירות, דינם שוה⁶⁷, אלא שהשוכר בדמים נקרא שוכר והשוכר בפירות נקרא חוכר⁶⁸, ואם התנו ביניהם שיתן לבעל הקרקע חלק מסוים ממה שיגדל בשדה הוא הנקרא מקבל⁶⁹.

והחוכר או המקבל שדה מחבירו, ונתקלקלה השדה⁷⁰ בדבר שאינו מנת מדינה, כגון שהיה בה מעין ויבש, או שדה אילן ויבשו האילנות אינו מנכה מבעל השדה משכירותו או מחכירותו, שיכול לומר לו הבא לי מים בדלי מהנהר או מע לי אילנות אחרים.

השכיר בית ונתקלקל הבית בדבר שהוא בגדר מנת מדינה, יש אומרים⁷¹ שמנכה משעת קלקול אף על פי שלא חזר וביטל, ויש אומרים⁷² שגם בזה אינו מנכה, אלא אם כן הוא באופן דלא שייך חזרה, כגון שנתקלקל על העבר, שלכו"ע מנכה משעת קלקול.

⁶⁶ הלכות אלו נתבארו בשו"ע (מסימן שכ עד סימן של), ורוב ההלכות אינם שכיחים בזמננו, שנשתנו סדרי עבודת שדה וכרם, ויש כמה הלכות שלכאורה יש בהם כדי ללמוד לדברים השכיחים בזמננו, כגון המקבל חנות או עסק באחד מדרכים אלו, שהם שכיחים יותר, וגם בזה יש לילך אחר המנהג אם יש בהם מנהג.

⁶⁷ שו"ע ונו"כ שכ א

⁶⁸ ומבואר בסימן שכג (סעיף א) שבחכירות חייב ליתן לו פירות אותה שדה, ואינו יכול, וגם אינו חייב, לקנות פירות מן השוק, ודוקא כשלא שינה, אבל אם שינה צריך לקנות לו פירות יפות מן השוק, וכן אם אין פירות כלל חייב לקנות פירות מן השוק.

⁶⁹ שו"ע ונו"כ שם ב

⁷⁰ שו"ע ונו"כ שכא א

⁷¹ רמ"א סימן שכא סעיף א וסימן שיב סעיף יז גבי בית שנשרף בתוך כל העיר, ולא אמרינן מדלא חזר הפסיד, ועי' סמ"ע (סימן שיב ס"ק לד) ובמנח"פ (שם), ובסימן שכא כתב המנח"פ שאפילו הקדים לו שכרו מנכה, והוכיח בן מכמה אחרונים, ודלא כהמחנ"א (ה' שכירות) שכתב שבהקדים לו שכרו אפילו במכ"מ אינו מנכה, ובשו"ת מהרש"ם (ח"ב סימן קצט) כתב ליישב דברי המחנ"א דדוקא בנשרף כל העיר, משא"כ כשהמניעה אצל שניהם בשוה, ס"ל להמחנ"א שבהקדים לו שכרו אינו מנכה אף במכ"מ.

⁷² רמ"א שם בשם מהר"ם פדואה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

לא אמרו⁷³ במכת מדינה שמנכה לו אלא כשאי אפשר לתקן הקלקול אפילו ע"י טורח⁷⁴, אבל כשיכול לתקן ע"י טורח ולא יהיה הפסד, אינו מנכה.

יש אומרים⁷⁵ שלא נאמר דין מכת מדינה כי אם בקלקול שהוא בגוף המושכר, אבל בקלקול מצד אחר, אינו בדין ניכוי.

יש אומרים⁷⁶ שאינו נקרא מכת מדינה אלא כשבאה על כל בני העיר, ויש אומרים שגם ברוב בני העיר דינו כמכת מדינה.

רמ"א שם

⁷⁴ ועי' כסף הקדשים (סוף סימן שכא, בגליון שו"ע וילנא נמצא בסימן שלב) שמסתפק בשוכר כלים לעשות יי"ש ונתייקרה התבואה וקשה לעשות יי"ש, אם נדון כמכת מדינה, ולכאורה צ"ע דלא נרע מאפשר לתקן ע"י טורח, ואפשר דדוקא בתיקון ע"י טורח הנוף אמרו ולא בהפסד ממון, ובד"ג (כלל פב סימן יד) כתב בשם שו"ת שאילת שלום במלמדים שהיה עליהם להוציא הוצאות לשחד לבטל גזירה על המלמדים, שהוא בכלל אפשר לתקן ע"י טורח, ובג"ד ידעו שההוצאות יהיו עליהם, ואם כעת ההוצאות גדלו יש לומר שמזלם גרם, ועוד כיון שידעו הוי כאונס הרגיל לבא ועליהם היה להתנות, עיין שם.

⁷⁵ שו"ת ראנ"ח (סימן לח) ובג"מ כתב מעין סברא זו, והמחנ"א (ה' שכירות סימן ה) כתב שלא נאמר דין מכת מדינה אלא בדבר דלא שכיח, אבל בדבר השכיח מדלא התנה סבר וקיבל, וכן משמע בשו"ת מהרי"ל (סימן מא), וכתב שאם התחיל כבר קצת סיבות האונס בשעת שכירות הוי פסידא דפועל שהיה לו להתנות, וכעין זה כתב בד"ג (כלל פב סימן יד) בשם שו"ת שאילת שלום.

ועי' עוד בד"ג (כלל קד) בכמה אופנים שדנו האחרונים בשכירות שנתקלקלה.

⁷⁶ בשו"ת מהר"ם פדואה (סימן פו) כתב דדוקא בכל העיר הוי מכת מדינה, אבל הש"ך (סימן שלד סק"ג) כתב שגם ברוב העיר הוי מכ"מ, וכמ"ש בשו"ע (סימן שכב סעיף א) שאם היתה המכה ברוב השדות של אותה העיר ה"ז מכת מדינה, ובקצה"ח (שם סק"א) הביא תשובת מהר"ם ב"ב (סימן שפח) בשוכר בית והקדים לו שכרו לב' שנים ובתוך הזמן ברחו רוב היהודים מחמת פקוח נפש, והשוכר ביניהם, ותובע שיחזיר לו המשכיר עבור הזמן שלא דר, והשיב שמעיקר הדין צריך להחזיר לו, אלא שמכיון שיש מיעוט שלא ברחו ויתכן שאחד מהנשארים היה שוכרו, הוי ספק ויחלוקן ההפסד, וביאר בקצה"ח שדוקא בשדות אזלינן בתר רוב, אבל באנשים אם יש מיעוט שלא ברחו הוי ספק,

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

